

Sygn. akt XVII AmE 94/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Bogdan Gierzyński

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania **Elektrociepłowni (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w A.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 4 sierpnia 2017 r., znak (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od powoda Elektrociepłowni (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w A. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Bogdan Gierzyński

Sygn. akt XVII AmE 94/18

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 4 sierpnia 2017 r., znak:(...)na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a, art. 56 ust. 2 pkt 1, ust 2a pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220, z późn. zm. - w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.) w związku z art. 9a ust. a pkt 2 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.), w związku z art. 56 ust 3 i ust. 6 oraz art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne a także w związku z art. 186 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2017 r. poz. 1148) oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy: Elektrociepłownia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w A. orzekł, że:

1) przedsiębiorca: Elektrociepłownia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w A., nie wywiązał się w 2013 r., z określonego w art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwa pochodzenia, o którym mowa w art. 9e ust. 1 lub w art. 9o ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.), wydanego dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach znajdujących się na Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym w art. 9a ust. 5 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym

do dnia 3 kwietnia 2015 r.), obliczonej w sposób określony w art. 9a ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.),

2) za zachowanie opisane w punkcie pierwszym wymierzam przedsiębiorcy: Elektrociepłownia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w A., karę pieniężną w kwocie 12 060,00 zł (słownie: dwanaście tysięcy sześćdziesiąt złotych) to jest w wysokości (...) przychodu z działalności koncesjonowanych osiągniętego przez tego przedsiębiorcę w 2016 r.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła Elektrociepłownia (...) Sp. z o.o., z siedzibą w A. zaskarżając ją w całości.

Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1/ art. 56 ust. 6 ustawy P.e. poprzez jego nieprawidłowe niezastosowanie, a tj. wymierzenie spółce kary z pominięciem istotnych okoliczności wpływającej na wymiar należnej kary, a przede wszystkim nałożenie kary nie odpowiadającej dyrektywom jej wymiaru jak i jej celom, jak i w sposób nieadekwatny do popełnionego przewinienia,

2/ art. 56 ust. 1 pkt 1a w zw. z art. 76 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa poprzez jego zastosowanie i wymierzenie spółce kary pieniężnej z pominięciem faktu, że spółka posiada nadpłatę opłaty zastępczej z tytułu realizacji za rok 2013 i wносиła o jej zaliczenie na poczet stwierdzonej niedopłaty,

3/ art. 56 ust. 6a P.e. przez jego niezastosowanie i zaniechanie odstąpienia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki od wymierzania spółce kary mimo zaistnienia ku temu przesłanek,

II. naruszenia przepisów prawa procesowego, przez:

- sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w postępowaniu materiału dowodowego poprzez całkowicie nieuzasadnione uznanie, że „odnośnie stopnia szkodliwości deliktu administracyjnego przypisanego Przedsiębiorcy należy uznać, że był on znaczny” - w sytuacji kiedy niepełne wykonanie przez spółkę ciężącego na niej obowiązku wynikało w sposób obiektywny z omyłki w zakresie ilości należnych do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia energii elektrycznej, brakująca zaś ilość - 24,958 MWh przy przedstawionej do umorzenia ilości 30 825,468 MWh jest ilością wręcz symboliczną stanowiącą zaledwie (zgodnie z decyzją URE) (...) % , której nie sposób określić jako „znaczny” z perspektywy stopnia szkodliwości deliktu administracyjnego.

Wobec powyższego odwołujący wniósł o:

- odstąpienie od wymierzenia kary w myśl art. 56 ust. 6a P.e., ewentualnie o obniżenie wymierzonej kary w trybie art. 56 ust. 1 P.e.,
- zasądzenie na rzecz Elektrociepłowni (...) Sp. z o.o. kosztów zastępstwa adwokackiego, zaś z ostrożności procesowej:

- uchylenie przedmiotowej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (...)

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o:

1. oddalenie odwołania,
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorcy – Elektrociepłowni (...), decyzją Prezesa URE z dnia 14 grudnia 1998 r., znak: (...), została udzielona koncesja na obrót energią elektryczną na okres od 14 grudnia 1998 r. do 31 grudnia 2025 r.

Ponadto, decyzją Prezesa URE z dnia 6 grudnia 2007 r., znak: (...) została udzielona Przedsiębiorcy koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej na okres od 10 grudnia 2007 r. do 10 grudnia 2025 r.

Dodatkowo w ramach prowadzonej działalności gospodarczej objętej przedmiotowymi koncesjami, Przedsiębiorca dokonał w roku 2013 sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców końcowych. Tym samym nie ulega wątpliwości, iż w 2013 r. Przedsiębiorca podlegał dyspozycji art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.).

Wobec udzielonych na żądanie organu regulacyjnego z 31 marca 2014 r. przez Przedsiębiorcę informacji i wyjaśnień w piśmie z 28 kwietnia i 14 lipca 2014 r., dotyczących dokonanej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. sprzedaży energii elektrycznej, Prezes URE uznał za celowe wszczęcie z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia Przedsiębiorcy kary pieniężnej, w związku z ujawnieniem możliwości nieprzestrzegania w roku 2013, określonego w art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia, o którym mowa w art. 9e ust. 1 lub art. 9o ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.), wydanego dla energii elektrycznej wytworzonej w źródłach znajdujących się na terytorium RP lub zlokalizowanej w wyłącznej strefie ekonomicznej lub uiszczenia opłaty zastępczej w terminie określonym w art. 9a ust. 5 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.), obliczonej w sposób określony w art. 9a ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.). **/k. 1-6, k. 8-12, k. 13-15 akt adm./**

Zgodnie bowiem z informacjami przekazanymi przez Przedsiębiorcę dnia 28 kwietnia 2014 r. oraz dnia 11 lipca 2014 r., dokonał on w roku 2013 sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców końcowych w ilości 257 086,888 MWh. Oznacza to, iż w 2013 r. był on obowiązany do uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia, o którym mowa w art. 9e ust. 1 lub art. 9o ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.), względnie uiszczenia opłaty zastępczej, na łączną ilość odpowiadającą 30 850,426 MWh energii elektrycznej.

Pismem z dnia 29 września 2014 r., znak: (...), Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorcę o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej. **/k. 16-18 akt adm./**

Prezes URE wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia Przedsiębiorcy kary pieniężnej w związku z ujawnieniem możliwości nieprzestrzegania w 2013 r., określonego w art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia, o którym mowa w art 9e ust. 1 lub w art. 9o ust 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.), wydanego dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym w art 9a ust. 5 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.), obliczonej w sposób określony w art 9a ust 2 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.).

Przedsiębiorca nie wypełnił w 2013 r. obowiązku określonego w art 9a ust 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.).

Przedsiębiorca dokonał w 2013 r. sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców końcowych w ilości 257 086,888 MWh, co oznacza, że był zobowiązany do przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia energii odnawialnej lub uiszczenia opłaty zastępczej na łączną ilość odpowiadającą 30 850,426 MWh.

Elektrociepłownia (...) przedstawiła do umorzenia jedynie świadectwa pochodzenia na łączną ilość 30 825,468 MWh energii elektrycznej, nie uiszcila również wymaganej opłaty zastępczej na konto Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do dnia 31 marca 2014 r.

Przedsiębiorca nie uzyskał i nie przedstawił do umorzenia świadectw pochodzenia na brakującą ilość 24,958 MWh.

Różnica pomiędzy wymaganym w 2013 r. udziałem energii elektrycznej pochodzącej z umorzonych świadectw pochodzenia energii odnawialnej lub wniesionej opłaty zastępczej, w całkowitej sprzedaży energii elektrycznej (tj. 12 %), a udziałem osiągniętym przez Przedsiębiorcę wyniosła 0,004 %, zaś kwota brakującej opłaty zastępczej wyniosła 7.421,26 zł.

Przychody netto za 2016 r. wynosiły w Elektrociepłowni (...) (...)zł, zaś z formularza opłaty od udzielonej koncesji (...) wynika, że przychód z działalności koncesjonowanej za 2016 rok wyniósł (...) zł. /k. 52-53, k. 54, k. 64 akt adm./

W odpowiedzi Elektrociepłownia (...), pismem z dnia 21 października 2014 r. poinformował, że z uwagi na oczywistą omyłkę nie uwzględniono w całkowitej sprzedaży energii elektrycznej, energii sprzedanej do (...) Sp. z o.o. w ilości 208,000 MWh i zużytej przez nią na potrzeby własne. Ponadto Przedsiębiorca poinformował, iż posiada nadpłatę opłaty zastępczej wniesionej tytułem realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 - obowiązującej do dnia 30 września 2016 r. - ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2167, z późn. zm., zwanej dalej: „ustawą o EF”) wynoszącą 19 975,00 zł, którą chciałby zaliczyć na poczet realizacji obowiązku wynikającego z art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.). **/k. 31-40, k. 41, k. 46, k. 48 akt adm./**

Przedsiębiorca oświadczył, iż w wyniku przeprowadzonych korekt dotyczących wypełnienia obowiązku umorzenia świadectw efektywności energetycznej lub uiszczenia opłaty zastępczej ustalono, iż wymagana opłata zastępcza wynosiła 530 341,27 zł, natomiast na konto Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej uiszczono opłatę zastępczą w wysokości 515 260,58 zł.

Przedsiębiorca w 2005 r. oraz w 2010 r. nie zrealizował obowiązku określonego w art. 9a ust 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.). W związku z powyższym Prezes URE wymierzył mu decyzjami z dnia 3 stycznia 2007 r. (znak: (...)) oraz z dnia 22 grudnia 2011 r. (znak: (...)) kary pieniężne odpowiednio w wysokości 4 307,78 zł i 18 400,00 zł.

Pismem z dnia 29 lipca 2015r., znak: (...), na podstawie art. 10 § 1 w związku z art. 73 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu prowadzonego postępowania i przysługującym mu prawie do zapoznania się z całością zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz złożenia dodatkowych uwag i wyjaśnień. Jednocześnie pismem tym Prezes URE poinformował Przedsiębiorcę o włączeniu do materiału dowodowego następujących dokumentów:

- kopii pisma Przedsiębiorcy z dnia 1 października 2014 r., znak: L.dz. (...)
- kopii pisma Przedsiębiorcy z dnia 22 października 2014 r., znak: L.dz.. (...)
- kopii pisma Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 26 lutego 2015 r., znak: (...);
- kopii pisma Przedsiębiorcy z dnia 11 marca 2015 r, znak: L.dz. (...).

Przedsiębiorca otrzymał powyższe pismo w dniu 4 sierpnia 2015 r. i w wyznaczonym w nim terminie nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia do zapoznania się z zebrany materiałem dowodowym, a nadto nie przedstawił żadnych dodatkowych dokumentów i wyjaśnień.

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane. Powód nie kwestionował w odwołaniu faktu naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że Powód posiada status przedsiębiorstwa energetycznego, które na podstawie przyznanej koncesji zajmuje się obrotem i sprzedażą odbiorcom końcowym, przyłączonym do sieci na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, energii elektrycznej, a zatem musi wypełniać obowiązek wynikający z art. 9a Prawa energetycznego oraz z rozporządzeń wykonawczych.

Decyzją z dnia 4 sierpnia 2017 r. Przedsiębiorcy została wymierzona kara za niewypełnienie obowiązku z art 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) dotyczącego umorzenia świadectw pochodzenia energii odnawialne) wymienionych w art 9e ust 1 lub art. 9o ust 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.). W związku z tym słusznie podnosi pozwany, iż w odwołaniu od zaskarżonej decyzji powód w nieprawidłowy sposób odwołuje się do art. 9a ust. 8 ustawy - Prawo energetyczne, który to przepis w brzmieniu do dnia 3 kwietnia 2015 r. regulował obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art 9l ust 1, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym w ust. 5, obliczonej w sposób określony w ust. 8a tej ustawy. Jakkolwiek bowiem powyższe obowiązki charakteryzują się podobną konstrukcją prawną, posiadają jednak odrębny charakter i zagrożone są osobnymi sankcjami administracyjnymi.

Zgodnie z treścią art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) odbiorca przemysłowy, przedsiębiorstwo energetyczne, odbiorca końcowy oraz towarowy dom maklerski lub dom maklerski, o których mowa w ust. 1a, w zakresie określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 9, są obowiązani uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwo pochodzenia, o którym mowa w art. 9e ust. 1 lub 9o ust. 1, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w źródłach znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej lub uiszczyć opłatę zastępczą, w terminie określonym w ust. 5, obliczoną w sposób określony w ust. 2.

Z kolei zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 października 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii (Dz.U. z 2012 r. poz. 1229, z późn. zm.), obowiązek uzyskania i przedstawienia Prezesowi URE do umorzenia świadectw pochodzenia albo uiszczenia opłaty zastępczej za rok 2013 uznaje się za spełniony, jeżeli udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia, które przedsiębiorstwo energetyczne przedstawiło do umorzenia, lub uiszczonej przez przedsiębiorstwo energetyczne opłaty z wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej przez to przedsiębiorstwo odbiorcom końcowym, wyniósł nie mniej niż 12 %.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego powód nie wypełnił w roku 2013 obowiązku określonego w art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.), albowiem nie uzyskał i nie przedstawił Prezesowi URE do umorzenia świadectw pochodzenia na brakującą ilość 24,958 MWh. Przedsiębiorca nie uiszczył również na konto (...), do dnia 31 marca 2014 r., brakującej opłaty zastępczej.

Różnica między wymaganym w 2013 r. udziałem energii elektrycznej pochodzącej z umorzonych świadectw pochodzenia, o których mowa w art. 9e ust. 1 lub art. 9o ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu

obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.) lub wniesionej opłaty zastępczej, w całkowitej sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym (tj. 12,00%), a udziałem osiągniętym przez Przedsiębiorcę wynosi 0,004 %.

Opłaty zastępcze stanowią przychód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i powinny być uiszczane na rachunek bankowy tego funduszu do dnia 31 marca każdego roku, za poprzedni rok kalendarzowy.

Powód zarzucił zaskarżonej decyzji, iż oparta została na wadliwej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego i bezpodstawnie uznano w niej, iż powód nie wykonał obowiązku uiszczenia opłaty zastępczej. Jednocześnie w sprawie bezsporne było, iż kwota stanowiąca równowartość opłaty zastępczej nie została uiszczona do 31 marca 2014 r. Rozstrzygnięcia wymagało zatem, czy pomimo uiszczenia przedmiotowej kwoty po terminie ustawowym, możliwe było przyjęcie wypełnienia przez Powoda obowiązku, o którym mowa w art. 9 a ust.1 Prawa energetycznego.

Sąd stwierdza, iż uiszczenie opłaty zastępczej nawet po terminie nie może być kwalifikowane jako wypełnienie przedmiotowego obowiązku (tak w wyroku SOKiK z dnia 26 lipca 2007 r. sygn. akt XVII AmE 30/07). Sąd Okręgowy w całości podziela powyższe stanowisko. Jest ono zresztą utrwalone również w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który w wyroku z dnia 25 czerwca 2009 r. (sygn. akt VI ACa 7/09) wskazał, iż zdefiniowanie pod pojęciem opłaty zastępczej również opłaty uiszczonej po terminie umożliwiłoby przedsiębiorcy podlegającemu karze zredukowanie jej lub nawet unicestwienie poprzez dokonanie wpłaty po terminie. Przy takiej interpretacji w ocenie Sądu Apelacyjnego, przepis art. 56 ust. 2a Prawa energetycznego nie miałby racji bytu, gdyż w większości przypadków podlegający karze na jego podstawie przedsiębiorcy neutralizowałiby jego działanie, a nie taki jest sens i cel stanowienia przepisów o charakterze penalizującym określone, niepożądane przez ustawodawcę zachowania. W przedmiotowej sprawie powód wnosił o zaliczenie realizacji obowiązku wynikającego z art. 9a ust. 1 P.e. nadpłaty wynoszącej 19.975,00 zł. Wraz z wnioskiem spółka przedstawiła stosowne wyciągnięcie świadczące o nadpłacie wynikającej z umorzonych świadectw efektywności energetycznej.

W związku z powyższym, Sąd podziela argumenty pozwanej w tej kwestii. Nie można się bowiem zgodzić z twierdzeniem powoda, iż posiadał on nadpłatę opłaty zastępczej wniesionej tytułem realizacji obowiązku, o którym mowa w art 12 ust. 1 - obowiązującej do dnia 30 września 2016 r. - ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2167, z późn. zm.) wynoszącą 19,975 zł, którą można zaliczyć na poczet realizacji obowiązku wynikającego z art 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.).

W przedmiotowej sprawie powód kilkakrotnie przysyłał korekty danych dotyczących poziomu wypełnienia ww. obowiązku (pismo z dnia 1 października 2014 r., pismo z dnia 22 października 2014 r., pismo z dnia 5 kwietnia 2017 r. – k. 41, k. 46, k. 48 akt adm.). Ostatecznie w piśmie z dnia 5 kwietnia 2017 r. (k. 48 akt adm.) przedsiębiorca oświadczył, iż w wyniku przeprowadzonych korekt dotyczących wypełnienia obowiązku umorzenia świadectw efektywności energetycznej lub uiszczenia opłaty zastępczej ustalono, iż wymagana opłata zastępcza wynosiła 530.341,27 zł, natomiast na konto Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej uiszczono opłatę zastępczą w wysokości 515.260,58 zł. Różnica pomiędzy wymaganą opłatą zastępczą, a wpłaconą kwotą wyniosła zdaniem przedsiębiorcy 15.080,70 zł. Prezes URE ustalił natomiast, że Przedsiębiorca nie posiadał żadnej nadpłaty w związku z realizacją obowiązku, o którym mowa w art. 12 ust 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej, lecz niedopłatę w wysokości 15.080,70 zł. Brakująca kwota opłaty zastępczej została wpłacona przez powoda po terminie wraz z odsetkami ustawowymi za zwłokę, jednocześnie powód w swoim odwołaniu nadal powołuje się na nieaktualne twierdzenia dotyczące posiadanej nadpłaty, z których wycofał się w innym prowadzonym przez Prezesa URE postępowaniu. Powyższe okoliczności wskazują co najmniej na niedbały stosunek do realizacji ciężących na powodzie obowiązków oraz subiektywną ocenę danych.

W omawianym przypadku nie można zatem uznać, że powód zrealizował obowiązek, ani zaprzestał naruszenia prawa bowiem nie uiścił opłaty zastępczej ani nie umorzył odpowiedniej ilości świadectw pochodzenia za energię elektryczną sprzedaną odbiorcom końcowym. Jak zauważył Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r. (sygn. akt VI ACa 927/13] „W sytuacji niespełnienia żadnej z powyższych alternatywnych przesłanek prawnie

irrelevantna staje się ocena stopnia szkodliwości czynu powoda, a w szczególności, czy był on znikomy, jest to bowiem przesłanka, która powinna być spełniona łącznie z zaprzestaniem naruszania prawa lub zrealizowaniem obowiązku”. Ponadto nie można uznać, że stopień szkodliwości popełnionego czynu był znikomy. Dyspozycja zawarta w art. 56 ust. 6a ustawy - Prawo energetyczne nie została więc wypełniona.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko pozwanego, że żaden przepis Prawa energetycznego nie daje Prezesowi Urzędu możliwości uznania, dokonanej po przewidzianym do tego terminie, wpłaty opłaty zastępczej za wypełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 1 tej ustawy. W ocenie Sądu art. 9a ust. 5 powołanej ustawy jednoznacznie przesadza, że dzień 31 marca każdego roku jest nieprzekraczalnym terminem granicznym uiszczenia opłaty zastępczej za poprzedni rok kalendarzowy. W orzecnictwie i w doktrynie panuje zgodność co do charakteru terminu przewidzianego dla uiszczenia opłaty zastępczej jako terminu prawa materialnego. Czynność dokonana po jego upływie jest zatem bezskuteczna, co skutkuje tym, że podmiot zobowiązany nie może skutecznie zrealizować nałożonego na niego obowiązku. Przepis art. 9a ust. 5 ustawy Prawo energetyczne wyraźnie wskazuje termin wniesienia opłaty zastępczej tj. do dnia 31 marca każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy. Jednocześnie ustawa nie przewiduje instytucji (możliwości) przywrócenia terminu do wniesienia opłaty. Zatem uchybienie terminowi, bez względu na przyczynę, wyczerpuje znamiona czynu określonego w art. 56 ust. 1 pkt 1a powołanej ustawy (Prawo energetyczne. Komentarz, 2010 Zdzisław Muras).

W ocenie Sądu, niezasadniony jest również zarzut skarżącego naruszenia przez organ administracji publicznej art. 56 ust. 6 i 6a ustawy Prawo energetyczne dotyczący wymierzenia kary niewspółmiernie wysokiej do czasu opóźnienia w uiszczeniu opłaty zastępczej. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, iż nie zachodziły podstawy do odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej.

W myśl art. 56 ust. 6a ustawy Prawo energetyczne Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. W przedmiotowej sprawie Powód wprowadził uregulował w całości opłatę zastępczą, ale uczynił to z naruszeniem prawa, tj. z kilkunastodniowym opóźnieniem. Powyższe zaniechanie w terminowym regulowaniu opłat należy uznać, za działanie charakteryzujące się nasileniem społecznej szkodliwości ze względu na istotny wpływ na zachowania innych podmiotów podlegających reżimowi art. 9a powołanej ustawy, a w konsekwencji wpływ na utrzymanie represyjnego charakteru przedmiotowej kary. Akceptacja ze strony organu administracji nieterminowej realizacji ustawowych wymogów, jakie nakłada art. 9a ust. 8 ustawy na podmioty w nim wymienione, może zniweczyć jedną z podstawowych funkcji kary pieniężnej wymierzanej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy, jaką jest stymulowanie ochrony środowiska poprzez wspieranie odnawialnych źródeł energii i poprawę efektywności energetycznej (zob. Prawo energetyczne. Komentarz, 2012 M. C., T. O.). Zatem, aby wymierzana kara nie straciła charakteru represyjnego, to pomimo zaprzestania bezprawnego działania w toku postępowania kara powinna być wymierzona, ale jej wysokość miarkowana z uwagi na dotychczasowe stanowisko (podobnie wyrok SOKiK z dnia 02.06.2005 r. XVII Ama 65/04, Dz.Urz. UOKiK, Nr 3, poz. 41, s. 116 oraz wyrok SOKiK z dnia 26.07.2007 r. XVII AmE 40/07, niepubl.). Ponadto na Powodzie, będącym koncesjonowanym przedsiębiorcą energetycznym ciąży obowiązek znajomości i stosowania przepisów ustawy Prawo energetyczne i bezwzględного przestrzegania nałożonych obowiązków ustawowych. Oceny stopnia zawinienia Powoda dokonać należy przy uwzględnieniu regulacji art. 355 § 2 k.c., bowiem w przypadku prowadzenia działalności koncesjonowanej poziom staranności wymaganej od przedsiębiorcy jest wyższy niż przeciętny poziom staranności przyjęty w obrocie gospodarczym. Powód poprzez nieuiszczenie opłaty zastępczej w wymaganej wysokości naruszył w bezpośredni sposób dobro chronione przepisami ustawy - Prawo energetyczne godząc w realizację celu przyświecającego wprowadzeniu mechanizmu wsparcia produkcji energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, jakim jest ochrona środowiska.

Niezasadny jest zatem zarzut, iż działanie powoda nie godziło w dobro chronione przepisami Prawa energetycznego w postaci ochrony środowiska, ponieważ tylko pośrednio szkodziło dobru chronionemu prawem poprzez brak wpłaty na konto Funduszu (wskazana przez powoda dbałość o większą efektywność energetyczną może dotyczyć tylko obowiązku, o którym mowa w art 9a ust 8 ustawy - Prawo energetyczne).

Odnosząc się natomiast do zarzutu nieprawidłowego zastosowania art. 56 ust. 6 ustawy - Prawo energetyczne poprzez wymierzenie kary z pominięciem istotnych okoliczności wpływających na wymiar kary, zasadne jest wskazanie, iż przepis ten wymienia przesłanki jakimi powinien kierować się organ regulacyjny ustalając wysokość kary pieniężnej, tj. stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Zdaniem Sądu prawidłowo zostały wykazane przesłanki miarkowania wysokości wymierzonej kary pieniężnej. Przedsiębiorca zaś odnosi się głównie do faktu, iż nie wypełnił ciążącego na nim obowiązku w wyniku oczywistej omyłki, ponieważ nie uwzględnił w całkowitej sprzedaży energii elektrycznej wolumenu sprzedanego do przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w ilości 208,000 MWh. Sąd stwierdza, że przedsiębiorca prowadzący profesjonalną działalność gospodarczą polegającą na obrocie oraz wytwarzaniu energii elektrycznej powinien dołożyć należytej staranności w zakresie jej prowadzenia. Prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania oraz obrotu energią elektryczną wymaga uzyskania stosownej koncesji udzielanej przez Prezesa URE, która to działalność jest reglamentowana przez państwo. Reglamentacja działalności koncesjonowanej wiąże się z określeniem reguł prowadzenia działalności gospodarczej w sferze istotnej z perspektywy państwa, poprzez wprowadzenie ograniczeń obejmujących również fazę jej wykonywania, która to wiąże się z wymogiem realizacji obowiązków koncesyjnych związanych z danym rodzajem działalności koncesjonowanej. Przedsiębiorca uzyskując koncesje na obrót oraz wytwarzanie energii elektrycznej zobowiązał się jednocześnie do prawidłowego wykonywania obowiązków ciążących na przedsiębiorstwie energetycznym. Obok fachowych kwalifikacji od profesjonalisty wymaga się zwiększonego zaangażowania w podjęte działania przygotowujące i realizujące świadczenie. Chodzi o zwiększoną zapobiegliwość, rzetelność, dokładność w działaniach (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19 stycznia 2011, VI ACa 1031/10). Również w tym wypadku należy odwołać się do kryteriów należytej staranności wypracowanych na gruncie prawa cywilnego, mając w szczególności na uwadze zawodowy charakter działalności przedsiębiorcy (art 355 § 2 KC). Staranność można określić zespołem pozytywnych cech, jak na przykładowo: pilność, sumienność, rozsądek, ostrożność, zapobiegliwość, dbałość o osiągnięcie zamierzonego celu, przezorność, rozważa (por. A. Rzetecka-GH, komentarz do art. 355; LEX nr 2011). Miernik należytej staranności ma charakter obiektywny (abstrakcyjny). Dlatego zachowanie przedsiębiorcy powinno być oceniane przy uwzględnieniu cech danego rodzaju działalności gospodarczej, nie zaś pod kątem indywidualnych cech danego przedsiębiorcy.

Wobec powyższego, zdaniem Sądu, powód nie zachował wymaganej prawem staranności przy jego realizacji. Przejawem nieprofesjonalnego stosunku do ustawowego obowiązku ciążącego na Przedsiębiorcy jest fakt, iż również w 2005 r. oraz w 2010 r. nie zrealizował on obowiązku określonego w art. 9a ust 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.).

Należy wskazać, że dotychczasowe zachowanie powoda jakkolwiek nie stanowi przesłanki negatywnej wymierzenia kary, to zgodnie z art. 56 ust. 6 powołanej ustawy brane są pod uwagę przy jej miarkowaniu. Z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy wynika, że Prezes URE obciążając Elektrociepłownię (...) karą pieniężną w wysokości 12.060 zł uwzględnił zarówno dotychczasowe zachowanie przedsiębiorcy przy realizacji obowiązków ustawowych, a także jego sytuację majątkową. Na powoda, jak wynika z materiału dowodowego, były nakładane kary pieniężne dwukrotnie.

Uwzględniając zatem wszystkie wskazane powyżej okoliczności wymierzono karę w najniższej możliwej wysokości, jaką przewiduje za takie naruszenie art. 56 ust. 2a pkt 1 powołanej ustawy. Wymierzona przez Pozwanego kara stanowi jedynie(...) % przychodu wskazanego przez Powoda z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2016 r., podczas gdy maksymalny wymiar kary zgodnie z ustawą stanowi 15 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy. Z uwagi na powyższe Sąd nie miał żadnych wątpliwości, aby uznać, iż Prezes URE prawidłowo uwzględnił jako okoliczności obciążające znaczny stopień zawinienia Powoda w postaci pełnej świadomości spoczywającego na nim bezwzględного obowiązku. Prawidłowo również jako okoliczność łagodzącą uwzględniono uiszczenie przez spółkę opłaty zastępczej w pełnej wysokości po upływie terminu określonego w ustawie.

W myśl art. 56 ust. 2a pkt 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.) wysokość kary pieniężnej nie może być niższa niż kwota nieuiszczonej przez przedsiębiorcę opłaty zastępczej pomnożonej przez współczynnik 1,3. Zatem w niniejszej sprawie wysokość kary nie mogła być niższa niż 9.647,64 zł. Tym samym wymierzona Przedsiębiorcy kara w wysokości 12 060,00 zł przekracza karę minimalną jedynie o 2 412,36 zł. Jednocześnie wymierzona kara stanowi tylko (...) przychodu z działalności koncesjonowanej powoda i w odniesieniu do osiągniętego w 2016 r. zysku netto na poziomie (...) zł stanowi nieznaczną dolegliwość.

Zdaniem Sądu, sposób wyliczenia kary w minimalnej wysokości przez Prezesa URE zapewnia dostateczną jej dolegliwość i zapobiega bezkarności przedsiębiorcy energetycznego naruszającego porządek prawny. Abstrahując od powyższego należy wskazać, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2011 r., III SK 46/10 (LEX nr 829152) stanął na stanowisku, iż „odpowiedzialność z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z Prawa energetycznego ma charakter odpowiedzialności obiektywnej w tym sensie, że stwierdzenie zawinionego charakteru przedmiotowego naruszenia nie jest konieczną przesłanką nałożenia na przedsiębiorstwo energetyczne kary pieniężnej”. W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy podzielił ocenę Prezesa Urzędu, że Powód nie wykonał ciążącego na nim z mocy ustawy obowiązku uiszczenia opłaty zastępczej do dnia 31 marca 2014 r., co z kolei stanowiło naruszenie prawa prowadzące do nałożenia kary pieniężnej. Co prawda Sąd Okręgowy uwzględnił działania Powoda polegające na naprawieniu naruszenia prawa w postaci uszczuplenia dochodów Narodowego Funduszu ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę(...) zł, jednakże wyjaśnił, że brzmienie art. 9a ust. 8 ustawy - Prawo energetyczne jest jednoznaczne, a skoro ustawodawca nie przewidział żadnych wyłączeń od wskazanego tam obowiązku, zarzuty dotyczące naruszenia tego przepisu przez Prezesa URE są bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia odwołania, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt. I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c., stąd na rzecz pozwanego należą się od powoda koszty zastępstwa procesowego w wysokości 720 zł na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym po 27 października 2016 r.

Sędzia SO Bogdan Gierzyński